

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія фізичного виховання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

_____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАХИСТ УКРАЇНИ

для студентів

спеціальностей:

- 012 Дошкільна освіта
- 013 Початкова освіта
- 014.11 Середня освіта (Фізична культура)
- 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
- 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)
- 022 Дизайн (Графічний дизайн)
- 024 Хореографія
- 061 Журналістика (Видавнича справа та редагування)
- 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (Фінанси і кредит)
- 073 Менеджмент (Організація виробництва)
- 081 Право
- 231 Соціальна робота (Соціальна педагогіка)

освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр

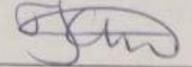
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02135554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № <u>1066</u>	
<u>[Signature]</u> (підпис)	(прізвище, ініціали)
« »	20 <u>03</u> р.

Київ-2023

Розробник: Небелюк Ю.М., викладач циклової комісії фізичного виховання Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка
Викладачі: Небелюк Ю.М., викладач циклової комісії фізичного виховання Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

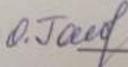
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії фізичного виховання

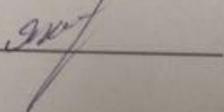
Протокол від «31» 08 2022 р. №1

Голова циклової комісії Надія КОЛОСКОВА

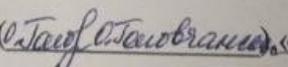
Робочу програму перевірено
« » 2022 р.

Заступник директор з навчально-методичної роботи

 Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директор з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 2021/2022 н.р. «30» серпня 2022 р., протокол № 1

на 20__/20__ н.р. (____), «__» ____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (____), «__» ____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (____), «__» ____ 20__ р., протокол № __

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета : формування у студентської молоді життєво необхідних знань, умінь і навичок щодо захисту України та дій в умовах надзвичайних ситуацій, а також системного уявлення про військово-патріотичне виховання як складову частину національно-патріотичного виховання.

Завдання предмета:

- ознайомлення студентів з основами нормативно-правового забезпечення захисту України, цивільного захисту та охорони життя і здоров'я;
- усвідомлення студентською молоддю свого обов'язку щодо захисту України у разі виникнення загрози суверенітету та територіальної цілісності держави;
- набуття знань про функції Збройних Сил України та інших військових формувань, їх характерні особливості;
- засвоєння основ захисту України, цивільного захисту, домедичної допомоги, здійснення психологічної підготовки студентської молоді до захисту України;
- підготовка студентів до захисту України, професійної орієнтації молоді до служби у Збройних Силах України та інших військових формуваннях, визначених чинним законодавством, до захисту життя і здоров'я, забезпечення власної безпеки і безпеки інших людей у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного часу.

Зміст предмета «Захист України» спрямований на формування у студентів таких предметних **компетентностей**:

- усвідомлення значення військової справи для розвитку патріотичної особистості;
- шанування державних символів України, які концентровано виражають провідну роль нації у становленні власної держави;
- знання історії розвитку українського війська та техніки і озброєння військової частини;
- володіння навичками розуміння іноземної мови на слух під час повідомлень та інформації щодо надзвичайних ситуацій у мирний та воєнний час;
- усвідомлення важливості математичних знань та математичного мислення під час постановки чи виконання завдань з розділів програми (вогнева, прикладна-фізична, домедична та тактична підготовки і військова топографія);

- розуміння впливу військових дій на природу;
- розуміння катастрофічного впливу ядерної, хімічної та біологічної зброї як руйнівної сили;
- готовність до вирішення проблем, пов'язаних зі станом довкілля, що є наслідком надзвичайних ситуацій;
- розуміння впливу військових дій та надзвичайних ситуацій різного характеру на природу;
- усвідомлення впливу інформаційних та комунікативних технологій і пристроїв на здоров'я людини, переваг та ризиків їх застосування;
- усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь;
- уміння оцінювати власні можливості в процесі рухової діяльності, виконання стройових прийомів, прийомів з основ самозахисту, виконання нормативів з вогневої, тактичної прикладної фізичної підготовки та основ цивільного захисту.

3. Результати навчання за дисципліною (юнаки)

Основи національної безпеки України :

- Система світової колективної безпеки. Система національної безпеки України;
- Національні інтереси України та загрози національній безпеці Воєнна доктрина України.

Збройні Сили України на захисті України :

- Нормативно-правова база з військових питань. Військова присяга та військова символіка України;
- Історія розвитку українського війська ;
- Основи міжнародного гуманітарного права.

Статуту Збройних сил України:

- Організація внутрішньої служби;
- Військовослужбовці та відносини між ними. Військова дисципліна.

Стройова підготовка:

- Строї відділення;
- Стройові прийоми і рух без зброї.

Вогнева підготовка:

- Стрілецька зброя та поводження з нею;
- Ручні гранати та поводження з ними;
- Правила стрільби по нерухомих цілях та цілям, що з'являються. Загальні поняття балістики.

Тактична підготовка:

- Основні риси загальновійськового бою;
- Індивідуальні дії солдата та взаємодії у складі двійок, груп;
- Дії солдата у складі бойових груп, відділення;
- Основи військової топографії;
- Озброєння та бойова техніка військової частини (підрозділу).

Прикладна фізична підготовка:

- Основи самозахисту;
- Силова підготовка та подолання перешкод.

Основи цивільного захисту:

- Основи рятувальних та інших невідкладних робіт;
- Основні способи захисту населення в надзвичайних ситуаціях;
- Надзвичайні ситуації природного, техногенного, воєнного, суспільного, соціально-політичного характеру;
- Нормативно-правова база цивільного захисту.

Домедична допомога:

- Домедична допомога в умовах бойових дій (тактична медицина) ;
- Надання домедичної допомоги при кровотечах ;
- Базова підтримка життя.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовний модуль 1.							
I. Основи національної безпеки України.							
Тема 1. Система національної безпеки України. Національні інтереси та загрози національній безпеці. Воєнна доктрина України.	2	2					
Тема 2. Підготовка до національного спротиву в Україні. Основні засади кіберспротиву в Україні.	2	2					
II. Збройні Сили України на Захисті України.							
Тема 1. Нормативно-правова база з військових питань . Історія розвитку українського війська.	2	2					
Тема 2. Основи міжнародного гуманітарного права	2	2					
Тема 3. Статути Збройних Сил України.	2	2					
III. Стройова підготовка та прикладна фізична підготовка.							
Тема 1. Стройові прийоми і рух без зброї	2	2					
Тема 2. Строї відділення. Реабілітаційні вправи для відновлення організму в польових умовах.	2		2				
Тема 3. Подолання перешкод.	2	2					
Тема 4. Основи самозахисту.	2		2				
IV. Вогнева підготовка.							
Тема 1. Стрілецька зброя та поведження з нею.	10	6	4				
Тема 2. Загальні поняття балістики. Ведення вогню по нерухомим цілям та цілям, що з'являються.	2	2					
Тема 3. Ручні осколкові гранати та поведження з ними.	4	2	2				
Разом I семестр	34	24	10				
Змістовний модуль 2							
V. Тактична підготовка.							
Тема 1. Основні риси загальновійськового бою.	2	2					
Тема 2. Індивідуальні дії солдата та взаємодії у складі двійок, трійок.	6	2	4				
Тема 3. Дії солдата у складі бойових груп, механізованого відділення.	2	2					
Тема 3. Основи військової топографії.	4	4					
VI. Основи цивільного захисту.							
Тема 1. Нормативно-правова база цивільного захисту.	2	2					
Тема 2. Надзвичайні ситуації мирного та воєнного часу, загроза їх виникнення.	4	2	2				

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Тема 3. Основи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації. Основні способи захисту населення в надзвичайних ситуаціях .	6	2		4			
Тема 4. Попередження ризиків від вибухонебезпечних предметів.	2			2			
Тема 5. Ліквідація наслідків надзвичайної ситуації	2	2					
VII. Домедична допомога.							
Тема 1. Базова підтримка життя.	4	2		2			
Тема 2. Надання домедичної допомоги при кровотечах.	6	4		2			
Тема 3. Домедична допомога в умовах бойових дій (тактична медицина)	10	6		4			
Змістовний модуль 3.							
Навчально-польові збори/заняття.							
Тема 1. Тактична підготовка	6	2		4			
Тема 2. Вогнева підготовка	4			4			
Тема 3. Домедична допомога	6	2		4			
Тема 4. Прикладна фізична підготовка, подолання перешкод.	1	1					
Тема 5. Озброєння та бойова техніка військової частини.	1	1					
Модульний контроль	3						
Разом II семестр	71	36		32			
Усього	105	60		42			

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1.

I. Основи національної безпеки України.

Лекція 1. Система національної безпеки України. Національні інтереси та загрози національній безпеці. Военна доктрина України.

Ключові слова: *поняття національної безпеки держави, система національної безпеки України, поняття «гібридна війна», структура воєнної організації держави та її керівництво, міжнародне військове співробітництво, миротворчі місії ООН.*

Лекція 2 Підготовка до національного спротиву в Україні. Основні засади кіберспротиву в Україні.

Ключові слова: *національний спротив, сили безпеки та сили оборони з питань національного спротиву, інформаційна війна, кібербезпека, засоби ведення гібридних війн, інформаційна блокада, цифрова грамотність, безпека онлайн-спілкування, створення та використання паролів.*

II. Збройні Сили України на Захисті України.

Лекція 1. Нормативно-правова база з військових питань . Історія розвитку українського війська.

Ключові слова: *законодавство України про військову службу, структура та завдання Збройних Сил України та інших військових формувань України, військові заклади освіти, правила прийому, порядок підготовки та вступу до них, історія походження військової присяги, Бойового Прапора, військової символіки збройних формувань України, основні історичні етапи розвитку українського війська, історично-політичні умови формування Збройних Сил України.*

Лекція 2. Основи міжнародного гуманітарного права.

Ключові слова: *об'єктивна необхідність врегулювання ведення бойових дій за допомогою міжнародного гуманітарного права, особливості ведення воєнних дій з урахуванням норм МГП, заборонені засоби та методи ведення воєнних дій, міжнародний правовий захист жертв війни та цивільних об'єктів, запобігання порушенню норм МГП.*

Лекція 3. Статути Збройних Сил України.

Ключові слова: *військові статuti, звання і знаки розрізнення, начальники (прямі та безпосередні) та підлеглі, старші та молодші, їх права і обов'язки, статутні взаємовідносини, порядок звернення до начальників, віддання і виконання наказів, військова дисципліна, організація внутрішньої служби, розподіл часу і повсякденний порядок.*

III. Стройова підготовка та прикладна фізична підготовка.

Лекція 1. Стройові прийоми і рух без зброї

Ключові слова: *строї та їх елементи, обов'язки військовослужбовця перед шикуванням і в строю, виконання команд «Ставай», «Рівняйсь», «Струнко», «Вільно». Стройове положення, повороти на місці, рух стройовим і похідним кроком, виконання стройових прийомів і руху без зброї.*

Лекція 2. Подолання перешкод.

Ключові слова: *смуга перешкод, обладнання ділянок, способи подолання, колективні та індивідуальні умови проходження, різновиди елементів смуги за видами підготовки окремих підрозділах ЗС України, правила безпеки під час занять з військової та прикладної фізичної підготовки.*

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Стройові відділення. Реабілітаційні вправи для відновлення організму в польових умовах.	2
2.	Основи самозахисту.	2
	Разом	4

IV. Вогнева підготовка.

Лекція 1. Історія розвитку та класифікація стрілецької зброї. Історія українського зброярства. Перспективи розвитку стрілецької зброї в Україні. Озброєння іноземних армій.

Ключові слова: *основні етапи розвитку стрілецької зброї, класифікація стрілецької зброї, принцип дії, бойові властивості.*

Лекція 2. Сучасна стрілецька зброя. Її класифікація, бойові властивості, принцип дії. Основи стрільби зі стрілецької зброї.

Ключові слова: *види сучасної стрілецької зброї (пістолети, гвинтівки, штурмові гвинтівки, автомати, кулемети, гранатомети), їх будова, постріл, періоди пострілу, лінія прицілювання, прийоми стрільби, положення під час стрільби з місця (лежачи, з коліна, стоячи) та в русі, позиції для стрільби.*

Лекція 3. Правила та техніка ведення стрільби, заходи безпеки при поводженні зі зброєю.

Ключові слова: *порядок чищення, змащення і зберігання зброї, будова та види боєприпасів, маркування боєприпасів, спорядження магазину патронами і порядок зарядження автомата,*

Лекція 4. Загальні поняття балістики. Ведення вогню по нерухомих цілях та цілям, що з'являються.

Ключові слова: *спостереження за полем бою, вибір цілі для обстрілу, призначення вихідних установок (вибір прицілу і точки прицілювання), вибір моменту для відкриття вогню, ведення вогню, спостереження за результатами, корегування стрільби, влучність стрільби.*

Лекція 5. Ручні осколкові гранати та поводження з ними.

Ключові слова: *призначення, бойові властивості, загальна будова і принцип дії ручних гранат, огляд і підготовка гранат до застосування, безпека під час поводження з ручними осколковими гранатами.*

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Стрілецька зброя та поводження з нею.	4
2.	Ручні осколкові гранати та поводження з ними.	2
	Разом	6

Змістовний модуль 2. V.Тактична підготовка.

Лекція 1. Основні риси загальновійськового бою.

Ключові слова: *поняття про бій, види вогню та маневру, види сучасного бою, особиста зброя, екіпіровка солдата.*

Лекція 2. Індивідуальні дії солдата та взаємодії у складі двійок, груп.

Ключові слова: *способи пересування одиночно бійця на полі бою: переповзання (напівкарачки, по-пластунськи, щільне переповзання), перехід, перебігання; використання укриття на полі бою та рельєфності поверхні землі; маскування зброї. вогнева позиція в обороні; вибір місця для ведення вогню і спостереження; вивчення місцевості, виявлення цілей та доповідь про їх знаходження.*

Лекція 3. Дії солдата у складі бойових груп, механізованого відділення.

Ключові слова: *склад бойової групи, розподіл обов'язків між військовослужбовцями та їх взаємодія у бойовій групі, порядок дій у складі бойових груп.*

Лекція 4. Основи військової топографії

Ключові слова: *визначення сторін горизонту за компасом, годинником та сонцем, зірками, місцевими предметами; азимут магнітний і його визначення, рух за азимутом; складання опису місцевості; визначення відстаней на місцевості (околірно, вимірювання відстані кроками, за кутівими та лінійними розмірами предметів, за співвідношенням швидкості звуку і світла, за допомогою електронної мапи)*

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Індивідуальні дії солдата та взаємодії у складі двійок, трійок.	4
	Разом	4

VI. Основи цивільного захисту.

Лекція 1. Нормативно-правова база цивільного захисту.

Ключові слова: *Єдина державна система цивільного захисту та її складові.*

Законодавче та нормативно-правове забезпечення її функціонування

Лекція 2. Надзвичайні ситуації мирного та воєнного часу, загроза їх виникнення.

Ключові слова: *причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій, загальні ознаки надзвичайних ситуацій, рівні надзвичайних ситуацій, джерела небезпечних ситуацій у воєнний час.*

Лекція 3. Основи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації. Основні способи захисту населення в надзвичайних ситуаціях.

Ключові слова: *підготовка населення на випадок виникнення НС, виживальницький запас, вміст та складання тривожної валізи; види, місцезнаходження, обладнання укриттів, сховищ, бомбосховищ; повідомлення про загрозу і виникнення надзвичайних ситуацій та інформування населення про наявну обстановку; засоби індивідуального та колективного захисту; медичний, радіаційний та хімічний захист, евакуація населення з небезпечних районів.*

Лекція 4. Ліквідація наслідків надзвичайної ситуації.

Ключові слова: *порядок проведення рятувальних та інших невідкладних робіт; заходи забезпечення рятувальних та інших невідкладних робіт; заходи безпеки при проведенні рятувальних робіт; послідовність виконання рятувальних та інших невідкладних робіт, способи рятування людей з-під завалів, з верхніх поверхів напівзруйнованих будівель з використанням табельних і підручних засобів.*

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації. Основні способи захисту населення в надзвичайних ситуаціях.	4
2	Попередження ризиків від вибухонебезпечних предметів	2
	Разом	6

VII. Домедична допомога

Лекція 1. Базова підтримка життя

Ключові слова: *рятувальний ланцюжок при раптовій зупинці серця, порядок проведення реанімації, звільнення дихальних шляхів від сторонніх предметів, штучне дихання – його різновиди, методика та техніка проведення штучної вентиляції легенів, непрямий масаж серця, як спосіб відновлення діяльності серцево-судинної системи, методика його виконання, застосування автоматичного зовнішнього дефібрилятора, техніка проведення реанімаційних заходів одним та двома рятувальниками.*

Лекція 2. Види кровотеч. Ознаки загрозової для життя зовнішньої кровотечі. Алгоритм дій при кровотечі

Ключові слова: *Неконтрольована кровотеча, принципи невідкладної допомоги при загрозових кровотечах, правила особистої безпеки, розпізнавання кровотечі, важливість негайної реакції на кровотечу, причини попереджуваних смертей після травматичного ушкодження.*

Лекція 3. Зупинка кровотеч, що загрожують життю.

Ключові слова: *прямий тиск на рану, накладання турнікета на верхні та нижні кінцівки, тампонування рани, накладання пов'язок (на голову, передпліччя, ліктьовий та плечовий суглоби, колінний та гомілковостопний суглоби).*

Лекція 4. Вступ до курсу тактичної медицини. Причини попереджуваних смертей при бойовій травмі. Етапи надання домедичної допомоги

Ключові слова: *особливості та відмінності надання допомоги в цивільних і тактичних умовах, зони надання домедичної допомоги на полі бою.*

Лекція 5. Надання допомоги на етапі під вогнем (CUF, Care Under Fire). План дій на етапі під вогнем. Техніка виносу пораненого з небезпечної зони

Ключові слова: *алгоритм дій бійця при виявленні пораненого в ході виконання бойового завдання, ознаки життєзагрозової зовнішньої кровотечі, особливості застосування турнікетів для кінцівок, само- і взаємодопомога, способи евакуації поранених з небезпечної зони.*

Лекція 6. Надання домедичної допомоги в зоні тактичних умов (TFC, Tactical Field Care). Загальні причини зміни стану свідомості.

Ключові слова: *алгоритм «MARCH», використання засобів аптечки військової індивідуальної типу, забезпечення прохідності дихальних шляхів, поранення легень, напружений пневмоторакс, герметизуючі (оклюзійні) наклейки.*

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Базова підтримка життя.	2
2	Надання домедичної допомоги при кровотечах.	2

3	Домедична допомога в умовах бойових дій (тактична медицина)	4
	Разом	6

Навчально-польові збори/заняття

№ з/п	Назва розділу	Кількість годин	1 день	2 день	3 день
1	Тактична підготовка	6	3	3	
2	Вогнева підготовка	4	3	1	
3	Домедична допомога	6			6
4	Прикладна фізична підготовка, подолання перешкод	1		1	
5	Озброєння та бойова техніка військової частини	1		1	
	Всього:	18	6	6	6

8. Рекомендовані джерела

1. Програма «Захист України» «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», (наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698)
2. Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту. // І. М. Гарасимів, К. О. Пашко, М. М. Фука, Ю. П. Щирба. — Тернопіль : Астон, 2018. — 256 с. : іл.ISBN 978-966-308-717-7.
3. Захист Вітчизни. Рівень стандарту: підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / А. А. Гудима, К. О. Пашко, І. М. Гарасимів, М. М. Фука, Ю. П. Щирба. — Тернопіль : Астон, 2019. — 256 с. : іл.ISBN 978-966-308-752-8
4. Євтушенко О.С., Зінчик А.Г., Хаброван В.Т. Стройова підготовка: Навчально-методичний посібник. _ Київ:ВІКНУ, 2006.-46с.
5. Вогнева підготовка: Навч.посіб.(з метод.рек.)/ Василенко В.В., Дзюба В.М., Окунський О.Ю., Пилипів Б.І.,; за ред. Б.І. Пилипова. – Київ.:ПОЛИВОДА, 2003.-272с.
6. Касьянов М.А., Гуляев В.П., Друзі О.М., Коструб В.О. Прилади радіаційної, хімічної розвідки та дозиметричного контролю: Навчальний посібник. – Луганськ : Вид-во СхідноУкр.нац. ун-ту ім. В. Даля, 2006. – 186с.
7. Основи цивільного захисту / за ред.. Бикова О.В., Осипенко С.І. та ін. – Київ.: ПП ФОРЕСТА –А , 2008. -360с.
8. Яворницький Д. Історія хорозьких козаків: У 3т. – Львів, 1990. – Т 1 – с.177.
9. Ященко М.Д., Жуковський С.Є., Чолпан О.Б. Порадник: Дії населення на випадок виникнення небезпечних побутових подій та сестандартних ситуацій. – Миколаїв, 2017.- 51с.
10. Захист Вітчизни. Курс навчання,10 клас: Розробки уроків/ В.М. Лелека, Е.В. Винограденко.- Харків.: Вид-во «Ранок», 2011.-240с.
- 11.Ященко М.Д., Жуковський С.Є., Чолпан О.Б. Порадник: Дії населення на випадок виникнення небезпечних побутових подій та сестандартних ситуацій. – Миколаїв, 2017.- 51с.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів ОРІЄНТОВНІ НОРМАТИВИ

№	Норматив, умови (порядок) його виконання	КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ														
		ВИСОКИЙ			СЕРЕДНІЙ			ДОСТАТНІЙ			НИЗЬКИЙ					
		12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1			
1.	<p>Приготування до стрільби і ведення вогню з автомата.</p> <p>Учень знаходиться у вихідному положенні, автомат тримає «на ремінь», магазин у сумці для магазинів. За командою керівника роздавач видає 5 навчальних патронів. Стрільба виконується по мішенях з відстані 25м., 50 м., 100 м.</p> <p>Учень споряджає магазин і укладає його у сумку. За командою «До бою!» виконує норматив: займає місце для стрільби, заряджає зброю, готується до ведення вогню і доповідає: «Такий-то до бою готовий!».</p> <p>За командою «Вогонь!» послідовно встановлює приціл, знімає із запобіжника і встановлює вид вогню та імітує два-три постріли. Доповідає про закінчення стрільби та за командою керівника розряджає зброю, надає для огляду, повертається у вихідне положення.</p> <p>Дії після команди «Вогонь» виконуються без урахування часу.</p> <p>Стрільба по мішенях виконується: на 25 м. з положення стоячи, на 50 м. з положення сидючи, на 100 м. з положення лежачи.</p> <p>Виконання стрільби 1 патрон на 25 м., 2 патрони на 50 м., 2 патрони на 100 м.</p>	Попадання в мішені (4-5 патронів)			Попадання в мішені (3-4 патрони)			Попадання в мішені (2-3 патрони)			Попадання в мішені (1-2 патрони)					
		Виконано правильно, чітко			Не більше двох помилок			Не більше трьох помилок			Допущено більше трьох помилок					
		Порушені заходи безпеки під час поводження зі зброєю														
2.	<p>Неповне розбирання автомата.</p> <p>Автомат на столі, учень знаходиться біля зброї. За командою «До розбирання автомата приступити!» здійснює неповне розбирання автомата та доповідає «Готово!»</p> <p>Час фіксується від подачі команди до доповіді учня.</p> <p>Після виконання нормативу називає частини автомата</p>	Помилки немає			Не більше однієї помилки			Не більше двох помилок			Допущено більше трьох помилок					
		13с	15с	18с	19с	20с	21с	22с	23с	25с	27с	29с	31с			
3.	<p>Складання автомата після неповного розбирання.</p> <p>За командою «До складання автомата приступити!» учень, дотримуючись послідовності, складає автомат та доповідає «Готово!».</p> <p>Час фіксується від подачі команди до доповіді учня</p>	Помилки немає			Не більше однієї помилки			Не більше двох помилок			Допущено більше трьох помилок					
		23с	24с	25с	26с	28с	30с	31с	33с	35с	37с	39с	41с			
4.	<p>Чищення і змащування каналу ствола автомата після неповного розбирання.</p> <p>Для чищення зброї потрібне ганчір'я, маслянка із рушничним мастилом. За командою «До чищення і змащування приступити!» учень виконує норматив №2 та доповідає «Готово!».</p> <p>Потім збирає приладдя для чищення каналу ствола і готує матеріал для змащування, називаючи елементи приладдя. Чищення і змащування каналу ствола автомату здійснюється без урахування часу</p>	Помилки немає			Не більше однієї помилки			Не більше двох помилок			Допущено більше двох помилок					
5.	<p>Спорядження магазину патронами.</p> <p>Учень стоїть біля столу, на якому знаходиться 30 патронів та магазин до автомату. За командою «До спорядження магазину приступити!», учень споряджає магазин патронами та доповідає «Готово!».</p> <p>Час фіксується від подачі команди до доповіді учня</p>	35с	40с	45с	46с	48с	50с	51с	53с	55с	57с	59с	1хв 02с			
6.	<p>Виявлення цілей, визначення їх місцезнаходження відносно орієнтирів,</p>	Виявлені цілі			Виявлені цілі			Виявлені цілі			Помилка у визначенні дальності 15%/20%/25%					

	доповідь про результати спостереження. За командою керівника учень займає місце для спостереження. На відстані 200-500 м від спостерігача розмішені 9 цілей (мішеней). Завдання: виявити цілі, визначити їх місцезнаходження відносно орієнтирів і доповісти про результати спостереження	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0-20	0-25	0-30
7.	Пересування на полі бою.	Виконано правильно, чітко			Не більше двох помилок			Не більше трьох помилок			Допущено більше трьох помилок		
	Вихідне положення – вогнева позиція. Учню доводять тактичну обстановку, ставлять завдання вийти на новий рубіж. За командою керівника «Учень Петренко, на який-то рубіж – вперед!» учень, враховуючи місцевість, долає 50 м: перебіжкою 15 м, переповзанням попластунські 20 м і перебіжкою – 15 м. Час відраховується від команди на пересування до досягнення вказаного рубежу і приготування до стрільби	1хв 55с	2 хв	2хв 05с	2хв 10с	2хв 15с	2хв 20с	2хв 25с	2хв 30с	2хв 35с	2хв 40с	2хв 45с	2хв 50с
8.	Вибір місця для стрільби (спостереження), обладнання окопу для стрільби з автомату лежачи. Вихідне положення – лежачи, сидячи або стоячи. Учню доводять тактичну обстановку, ставлять завдання на вказаному рубежі вибрати місце для стрільби (спостереження) і обладнати окоп для стрільби лежачи. Відстань до рубежу не більше 50м.	Окоп обладнано правильно			Не більше двох помилок.			Не більше трьох помилок.			Більше трьох помилок.		
		30хв	32хв	35хв	37хв	30хв	32хв	35хв	37хв	30хв	32хв	35хв	37хв
		4 хв 30с	4 хв 40с	4 хв 50с	5хв	4 хв 30с	4 хв 40с	4 хв 50с	5хв	4 хв 30с	4 хв 40с	4 хв 50с	5хв
9.	Визначення сторін горизонту. Учень з компасом або годинником в руці знаходиться у вказаній точці місцевості. За командою керівника «До орієнтування приступити!» визначає сторони горизонту і доповідає «Готово!»	Помилка немає			Не більше однієї помилки			Не більше двох помилок			Більше двох помилок		
		22с	24с	26с	28с	22с	24с	26с	28с	22с	24с	26с	28с
10.	Визначення магнітного азимуту на вказаний предмет за компасом. На місцевості учню вказується окремий предмет. За командою керівника «До визначення магнітного азимуту, приступити» він визначає азимут та доповідає. Час фіксується від подачі команди до доповіді	Помилка немає. Похибка не більше 3 град.			Не більше однієї помилки. Похибка не більше 6 град.			Не більше двох помилок. Похибка не більше 9 град.			Більше двох помилок. Похибка більше 9 град.		
		28с	30с	32с	34с	36с	38с	40с	42с	44с	46с	48с	50с
11.	Визначення напрямку руху за вказаним магнітним азимутом за допомогою компасу. На місцевості учню вказується магнітний азимут. За командою керівника «До визначення напрямку руху, приступити» він визначає окремий орієнтир та доповідає. Час фіксується від подачі команди до доповіді.	Помилка немає. Похибка не більше 3 град.			Не більше однієї помилки. Похибка не більше 6 град.			Не більше двох помилок. Похибка не більше 9 град.			Більше двох помилок. Похибка більше 9 град.		
		40с	45с	50с	55с	40с	45с	50с	55с	40с	45с	50с	55с
12.	Рух за азимутом. Учню видається схема (таблиця) даних для руху за азимутом, на якій вказані вихідний та кінцевий пункти 3-4 проміжних орієнтира, магнітні азимуту та відстані між ними в метрах. Довжина маршруту не менше 2 км. дотримуючись маскування, пішим порядком учень повинен вийти до кінцевого пункту. Час враховується від видачі схеми до виходу у кінцевий пункт.	24хв	26хв	28хв	30хв	32хв	34хв	36хв	38хв	40хв	42хв	44хв	46хв
13.	Одягання протигазу. Учні знаходяться в строю. Протигазу у похідному положенні. За раптовою командою «Гази!» учні одягають протигазу. Час відраховується з моменту подання команди до відновлення дихання після одягнення протигазу.	6,5с	7с	7,4с	7,7с	8с	8,4с	8,7с	9с	9,4с	9,7с	10с	10,4с
14.	Одягання респіратора Р-2. За раптовою командою «Респіратор одягнути!», учні одягають респіратори. Час відраховується з моменту подачі команди до відновлення дихання	10,5с	11с	11,4с	11,7с	12с	12,4с	12,7с	13с	13,4с	13,7с	14с	14,4с

15	<p>Одягання загальновійськового захисного комплекту (плащ у рукава). Засоби захисту учнів у похідному положенні. а) За командою «Плащ в рукава - Гази» або сигналом «Радіаційна небезпека» учні одягають протигази, захисні плащі в рукава, захисні панчохи та рукавиці. Час відраховується від подачі команди керівника до одягання засобів захисту та доповіді «Готово!».</p>	2 хв 50 с.	3 хв	3 хв 07 с.	3 хв 14 с.	3 хв 20 с.	3 хв 35 с.	3 хв 45 с.	4 хв	4 хв 10 с.	4 хв 20 с.	4 хв 30 с.	4 хв 40 с.
		4 хв 25 с.	4 хв 35 с.	4 хв 45 с.	4 хв 50 с.	5 хв	5 хв 20 с.	5 хв 40 с.	6 хв	6 хв 20 с.	6 хв 40 с.	7 хв	7 хв 20 с.
16	<p>Дії за сигналом «Хімічна тривога». Засоби захисту учнів у похідному положенні. Подається сигнал «Хімічна тривога». Ті хто навчаються одягають протигази, плащі у вигляді накидки і ведуть спостереження за місцевістю. Час відраховується від моменту подачі сигналу до повного одягання засобів захисту</p>	33с	35с	37с	38с	40с	43с	46с	50с	57с	1хв. 04с	1хв. 10с	1хв. 20с
17	<p>Тимчасова зупинка кровотечі. Учень знаходиться біля «пораненого», тримаючи в руках джгут (турнікет). Час відраховується від команди: «До виконання нормативу приступити!» і до закріплення джгута. Після чого позначається час його накладання.</p> <p>Накладання джгута (турнікету на стегно або плече</p>	Виконано без помилок			Допущено не більше однієї помилки			Допущено не більше двох помилок			Допущено більше двох помилок		
		20с	25с	30с	35с	40с	45с	50с	55с	1хв.	1хв. 05с	1хв. 10с	1хв. 15с
		50с	55с	1хв	1хв. 05с	1хв. 10с	1хв. 15с	1хв. 20с	1хв. 25с	1хв. 30с	1хв. 35с	1хв. 40с	1хв. 45с
18	<p>Накладання пов'язки. Учень з перев'язочним матеріалом у руках знаходиться біля «пораненого». За командою «Пов'язку накладати!» починає накладання.</p> <p>Накладання пов'язки на голову (око, вухо).</p> <p>Накладання пов'язки на кисть у вигляді вісімки, на передпліччя, ліктьовий суглоб.</p> <p>Накладання пов'язки на плечовий суглоб, груди.</p> <p>Накладання пов'язки на нижні кінцівки.</p>	Виконано без помилок			Допущено не більше однієї помилки			Допущено не більше двох помилок			Допущено більше двох помилок		
		1хв. 50с	2хв	2хв 05с	2хв 10с	2хв 15с	2хв 20с	2хв 25с	2хв 30с	2хв 35с	2хв 40с	2хв 45с	2хв 50с
		1хв. 50с	2хв	2хв 05с	2хв 10с	2хв 15с	2хв 20с	2хв 25с	2хв 30с	2хв 35с	2хв 40с	2хв 45с	2хв 50с
		2хв 20с	2хв 30с	2хв 35с	2хв 40с	2хв 45с	2хв 50с	2хв 55с	3хв	3хв 05с	3хв 10с	3хв 15с	3хв 20с
		1хв. 50с	2хв	2хв 05с	2хв 10с	2хв 15с	2хв 20с	2хв 25с	2хв 30с	2хв 35с	2хв 40с	2хв 45с	2хв 50с
19	<p>Надання першої допомоги при переломах. Учень знаходиться біля пораненого. Перев'язочний матеріал і шина в руках або поряд з учнем. За командою «Шину накладати!» учень накладає шину. Виконання нормативу закінчується підвішуванням руки на хустку (бинт, ремінь).</p> <p>Накладання шини з підручного матеріалу на плече.</p> <p>Накладання шини з підручного матеріалу на передпліччя.</p> <p>Накладання шини Крамера на нижню кінцівку.</p>	Виконано без помилок			Допущено не більше однієї помилки			Допущено не більше двох помилок			Допущено більше двох помилок		
		3хв	3хв 30с	4хв	4хв 30с	5 хв	5хв 30с	6 хв	6хв 30с	7 хв	7хв 30с	8хв	8хв 30с
		2хв 40с	2хв 50с	3хв	3хв 10с	3хв 20с	3хв 30с	3хв 40с	3хв 50с	4хв	4хв 10с	4хв 20с	4хв 30с
		3хв	3хв 30с	4хв	4хв 30с	5 хв	5хв 30с	6 хв	6хв 30с	7 хв	7хв 30с	8хв	8хв 30с
		19с	21с	23с	25с	27с	29с	31с	33с	35с	37с	39с	41с

6.2. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання. Виконання контрольних нормативів (техніка виконання фізичних вправ), письмові відповіді на теоретичні питання.

6.3. Шкала відповідності оцінок.

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів

1. Види оцінювання.

Основними видами оцінювання є: поточне; тематичне; підсумкове за семестр навчально-польові збори/заняття, навчально-тренувальні заняття, річна.

Поточне оцінювання здійснюється на всіх етапах навчальної діяльності у формах: опитування учнів на предмет засвоєння навчального матеріалу; тестового контролю; виконання учнями нормативних прийомів і вправ, письмових робіт; створення навчальних комп'ютерних (та іншого виду) моделей бойових дій і надзвичайних ситуацій, навчальних макетів (мішеней). Необхідність поточного оцінювання визначає викладач.

Тематичне оцінювання є обов'язковим для кожного розділу, оскільки основною структурною одиницею предмета є тема. Оцінка за тему виставляється шляхом узагальнення поточних оцінок за тему з урахуванням оцінок за виконання алгоритмів дій, нормативних прийомів і вправ, письмових робіт, за створені навчальні моделі (макети).

2. Індивідуальна оцінка.

Рівень компетентності	Бали	Критерії оцінювання якості знань, умінь і навичок учнів
1	2	3
I. Початковий рівень	1	Учень (учениця) може розрізнити об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи. Володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що відтворюються учнем окремими словами чи реченнями з постійною допомогою викладача, виконує лише фрагменти практичних завдань
	2	Учень (учениця) фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має поверхові уявлення про об'єкт вивчення, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні, має елементарні навички, практичні завдання виконує лише з допомогою викладача
	3	Учень (учениця) відтворює менше половини навчального матеріалу, за допомогою викладача виконує елементарні завдання, розрізняє елементи техніки виконання нормативних вимог і здатний виконати незначну їх частину
II. Середній рівень	4	Учень (учениця) знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворювати його не в повному обсязі відповідно до тексту підручника або пояснення викладача

	5	Учень (учениця) розуміє основний навчальний матеріал, здатний дати визначення понять, але допускає помилки. За допомогою викладача може логічно відтворювати значну його частину
	6	Учень (учениця) виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, відповіді його правильні, він може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, за допомогою викладача може його аналізувати, порівнювати та робити висновки
Ш. Достатній рівень	7	Учень (учениця) виявляє знання і розуміння переважної більшості навчального матеріалу, здатний застосовувати його на рівні стандартних вимог, частково контролювати власні навчальні дії
	8	Знання учня (учениці) достатньо повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, вміє аналізувати, робити висновки. Самостійно застосовує теоретичні знання для виконання практичних завдань.
	9	Учень (учениця) вільно володіє вивченим матеріалом, вміє узагальнювати інформацію, застосовує її на практиці
IV. Високий рівень	10	Учень (учениця) володіє глибокими, міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях. Виявляє творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної пізнавальної діяльності, знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх при вирішенні поставлених завдань.
	11	Учень (учениця) володіє узагальненими знаннями з предмета, вільно висловлює власні думки, визначає програму особистої пізнавальної діяльності без допомоги вчителя знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності.
	12	Учень (учениця) має системні знання, виявляє здатність приймати творчі рішення, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання, рівень умінь і навичок дає змогу виконувати нормативи на бездоганному рівні

3. Критерії оцінювання контрольних вправ з урахуванням нормативів

Критерії оцінки виконання контрольного нормативу	Показник виконання нормативу	Оцінка (балів)
Техніка та порядок (послідовність) виконання вправи мають значні відхилення від встановлених вимог; уявлення про техніку вправи фрагментарне; помилок більше двох (трьох – за умовами нормативу).	Низький	1
	Середній	2
	Достатній	3
	Високий	4
Техніка та порядок (послідовність) виконання вправи мають незначні відхилення від встановлених вимог, які виправляються з допомогою вчителя; не більше однієї (двох – за умовами нормативу) помилки.	Низький	5
	Середній	6
	Достатній	7
	Високий	8
Техніка виконання контрольного нормативу оптимальна (близька до оптимальної), помилки відсутні.	Низький	9
	Середній	10
	Достатній	11
	Високий	12

4. Критерії виставлення тематичних оцінок

Умови виставлення: з числа перевічених нормативів (приймів, вправ, завдань, відповідей) (в балах)	Оцінка (балів)											
	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
≥ 50 %	12	11	10	9	8	7	6	5	4			
≤ 50 %	9	8	7	6	5	4						
≤ 1 норматив оцінений							3	2	1			
≥ 2 нормативів оцінено										3	2	1

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	12-10
Дуже добре	9-8
Добре	7
Задовільно	6-4
Початковий рівень	3-1

7. Навчально-методична карта дисципліни «Захист України», I курс, 1 семестр (лекції – 24 год., практичні заняття – 10 год.)

Модуль	1. Основи національної безпеки України		2. ЗСУ на захисті України		3. Стрйова підготовка та прикладна фізична підготовка.		4. Вогнева підготовка.			
ТЕМИ ЛЕКЦІЙ	Система національної безпеки України. Національні інтереси та загрози національній безпеці. Воєнна доктрина України.		Підготовка до національного спротиву в Україні. Основні засади кіберспротиву в Україні.		Нормативно-правова база з військових питань. Історія розвитку українського війська.		Основи міжнародного гуманітарного права. Статуту Збройних Сил України.			
ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ					Стрйові прийоми і рух без зброї		Подолання перешкод			
					Стрйові відділення. Реабілітаційні вправи для відновлення організму в польових умовах.		Історія розвитку та класифікація стрілецької зброї. Історія українського зброяства. Перспективи розвитку стрілецької зброї в Україні. Озброєння іноземних армій.			
					Основи самозахисту.		Сучасна стрілецька зброя. Її класифікація, бойові властивості, принцип дії. Основи стрільби зі стрілецької зброї.			
							Стрільська зброя та поводження з нею. Стрільська зброя та поводження з нею. Загальні поняття балістики. Ведення вогню по нерухомих цілям та цілям, що з'являються. Ручні осколкові гранати та поводження з ними.			

7. Навчально-методична карта дисципліни «Захист України», I курс, семестр 2 (лекції – 36 год., практичні заняття – 32 год., МК 3 год.)

Модуль	3.Тактична підготовка			4.Основи цивільного захисту			5.Домедична допомога					Навчально-польові збори/заняття					
ТЕМИ ЛЕКЦІЙ	Основні риси загальновійськового бою. Індивідуальні дії солдата та взаємодії у складі двійок та груп. Дії солдата у складі бойових груп, механізованого відділення.			Основні риси загальновійськового бою. Індивідуальні дії солдата та взаємодії у складі двійок та груп. Дії солдата у складі бойових груп, механізованого відділення.			Основні риси загальновійськового бою. Індивідуальні дії солдата та взаємодії у складі двійок та груп. Дії солдата у складі бойових груп, механізованого відділення.					Основні риси загальновійськового бою. Індивідуальні дії солдата та взаємодії у складі двійок та груп. Дії солдата у складі бойових груп, механізованого відділення.					
ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ	Індивідуальні дії солдата та взаємодії у складі двійок та груп.			Основи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації. Основні способи захисту населення в надзвичайних ситуаціях. Попередження ризиків від вибухонебезпечних предметів.			Базова підтримка життя Надання домедичної допомоги при кровотечах Домедична допомога в умовах бойових дій					Тактична підготовка Вогнева підготовка Домедична допомога Прикладна фізична підготовка. Озброєння та бойова техніка військової частини					
ПМК	Річна оцінка.																
	Основні риси загальновійськового бою. Індивідуальні дії солдата та взаємодії у складі двійок та груп. Дії солдата у складі бойових груп, механізованого відділення.			Нормативно-правова база цивільного захисту. Надзвичайні ситуації мирного та воєнного часу, загроза їх виникнення. Основи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації. Основні способи захисту населення в надзвичайних ситуації. Ліквідація наслідків надзвичайної ситуації.			Базова підтримка життя. Види кровотеч. Ознаки загрозової для життя зовнішньої кровотечі. Зупинка кровотеч, що загрожують життю. Вступ до курсу тактичної медицини. Причини попереджуваних смертей. Надання допомоги на етапі під вогнем (CUF, Care Under Fire). Надання домедичної допомоги в зоні тактичних умов (TFC, Tactical Field Care).										